

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 19 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IX Wydział Gospodarczy w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Jarosław Marczewski

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Dorota Jankowiak

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2016 r. w Poznaniu

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.

przeciwko M. W., R. K.

o zapłatę

1. powództwo oddała;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanych kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Jarosław Marczewski

UZASADNIENIE

Pozwem z 19 maja 2015 r. powód – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z **siedzibą w P.** dochodził od pozwanych:

- 1) **M. W.**,
- 2) **R. K.**,
- 3) **(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W.**,

solidarnej zapłaty kwoty 568.082,88 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że zawarł z pozwanym ad 3 w dniu 24 czerwca 2014 r. umowę ramową nr 1/07 o wykonanie robót palowych, zgodnie z którą zobowiązany został do wykonania:

- 283 pali wierconych typu przemieszczeniowego,
- badania gruntu sondą (...),
- wykonania projektu zamiennego,
- mobilizacji i transportu sprzętu,
- obsługi geodezyjnej,
- wykonania inwentaryzacji i dokumentacji powykonawczej.

Spółka (...) Sp. z o.o. rozpocząć miała wykonywanie prac palowych związanych z realizacją inwestycji „Budowa pawilonu handlowo – usługowego wraz z niezbędną infrastrukturą drogową i techniczną, zlokalizowanego w miejscowości T. – Z.”, w umówionym przez strony terminie. Do dnia 6 sierpnia 2014 roku Spółka ta wykonać miała prace o łącznej wartości 384.360,00 złotych netto – 472.762,80 brutto. W dniu 6 sierpnia 2014 roku strona powodowa zmuszona była przerwać prace, z uwagi na znajdującą się na terenie budowy napowietrzną linię energetyczną, o (...) spółka (...) została niezwłocznie poinformowana. Usunięcie tejże linii, zgodnie z zawartą umową, obciążało zamawiającego.

Pismem z dnia 5 września 2014 roku (...) Sp. z o.o. wypowiedziała umowę o wykonanie robót palowych z zachowaniem 30-dniowego terminu. Jednocześnie zamawiający wyznaczył (...) sp. z o.o., 30-dniowy termin do dnia 6 października 2014 roku na zakończenie prac.

W związku z niewywiązaniem się (...) Sp. z o.o. ze spoczywających na niej obowiązków wynikających z § 4 ust. 4 umowy 1/07 z dnia 23.06.2014 r., pomimo wezwania do umożliwienia realizacji umowy w dniu 11.09.2014 pismem (...) oraz ponownego wezwania pismem (...) z dnia 19.09.2014 r. - spółka (...) sp. z o.o. w piśmie z dnia 24 września 2014 roku oświadczyła, że brak ze strony (...) sp. z o.o. działań umożliwiających wznowienie prac i wpływ 5-dniowego terminu skutkuje uznaniem, że zamawiający odstąpił od umowy ze skutkiem natychmiastowym (§15 ust. 3 umowy 1/07 z dnia 23.06.2014 r.).

Ponadto wskazano, że zgodnie z zapisem § 15 ust. 3 umowy w takim przypadku stosuje się zapisy § 14 ust. 2 pkt a. dotyczące kary umownej - stąd naliczono spółce (...) sp. z o.o. karę umowną w kwocie 95.320,08 złotych brutto stanowiącej 15% wynagrodzenia umownego, o której zapłatę w terminie 7 dni wezwano zamawiającego.

Łączna kwota zadłużenia spółki (...) Sp. z o.o. wobec strony powodowej wynosi 568.082,88 zł. Na powyższą sumę składa się kwota 472.762,80 złotych tytułem wykonania płac palowych, oraz kwota 95.320,08 złotych tytułem kary umownej.

Pozwani M. W. i R. K., prowadzący działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej mieli być inwestorem na budowie „Pawilonu handlowo usługowego wraz z niezbędną infrastrukturą drogową i techniczną w miejscowości T.”. Pozwani jako inwestor zaakceptować mieli zgłoszenie Spółki (...) Sp. z o.o. jako podwykonawcy robót palowych.

Z uwagi na to, powód domagał się zasądzenia od nich, solidarnie ze spółką (...), kwoty dochodzonej pozwem.

Pozwani M. W. i R. K. w swojej odpowiedzi wnieśli o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na ich rzecz zwrotu kosztów procesu. Pozwani przyznali, że są inwestorami budowy „Pawilonu handlowo usługowego wraz z niezbędną infrastrukturą drogową i techniczną w miejscowości T.”, jednakże zaprzeczyli jakoby kiedykolwiek wyrażali zgodę na realizację jakiegokolwiek części inwestycji przez powódkę. Pozwani poinformować mieli generalnego wykonawcę, pismem z 21 lipca 2014 r., o sprzeciwie co do powierzenia prac powódkce, jako podwykonawcy.

Dalej pozwani podnieśli jeszcze inne zarzuty – co do możliwości odliczenia podatku VAT od faktury, za którą zapłaty żąda powód. Pozwani nie widzą podstaw w obciążaniu ich przez powoda kosztami zabezpieczenia materiałów, środków produkcji i sił wykonawczych i innych, albowiem należało to do obowiązków powoda w zakresie stosunku umownego z pozwanym ad 3. Pozwani zwrócili również uwagę, że powód dochodzi w tym procesie także zapłaty kar umownych oraz odszkodowania z umowy, co nie może obciążać pozwanych jako inwestorów.

Wyrokiem zaocznym z 18 listopada 2015 r. tut. Sądu orzekł w całości zgodnie z żądaniem pozwu wobec pozwanego (...) Sp. z o.o. we W., a sprawa przeciwko temu pozwanemu została wyłączona do odrębnego rozpoznania.

Na dalszym etapie postępowania strony podtrzymywały swoje dotychczasowe stanowiska – powód stwierdził, że oświadczenie z 21 lipca 2014r. w przedmiocie wyrażenia przez pozwanych sprzeciwu co do powierzenia powódkce prac podwykonawczych zostało antydatowane. Poza tym nigdy nie zostało ono doręczone stronie powodowej, która nie miała wiedzy o wyrażeniu sprzeciwu przez pozwanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód prowadzi działalność gospodarczą w zakresie między innymi robót ogólnobudowlanych, natomiast pozwani M. W. i R. K., prowadzą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej w zakresie m.in. realizacji projektów budowlanych.

okoliczność bezsporna, a nadto dowód: informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z KRS powoda (k. 13 i n.) i wydruki z (...) pozwanych (k. 22-24.).

Powód – jako podwykonawca, zawarł z pozwanym (...) Sp. z o.o. we W. – jako zamawiającym, w dniu 23 czerwca 2014 r. umowę nr (...) o wykonanie robót palowych, zgodnie z którą zobowiązany został do wykonania w ramach budowy „Pawilonu handlowo usługowego wraz niezbędną infrastrukturą drogową i techniczną w miejscowości T.”:

- 283 pali wierconych typu przemieszczeniowego,
- badania gruntu sondą (...),
- wykonania projektu zamiennego,
- mobilizacji i transportu sprzętu,
- obsługi geodezyjnej,
- wykonania inwentaryzacji i dokumentacji powykonawczej.

W umowie określono, że zamawiający wykonuje prace na budowie na podstawie umowy z 1.07.2014r. zawartej z pozwanymi MERA M. W., (...) spółka cywilna.

Termin rozpoczęcia robót strony określiły na 1 lipca 2014 r. Ostateczny termin wykonania robót palowych nastąpić miał po upływie 30 dni od terminu rozpoczęcia robót stwierdzonego w protokole.

Zamawiający zobowiązany był m.in. do przygotowania terenu budowy zgodnie z warunkami określonymi w załączniku nr 1 do umowy stron.

Po stronie zamawiającego leżało też przygotowanie suchej i stabilnej platformy roboczej, po której poruszała się palownica.

Za kompleksowe wykonanie robót będących przedmiotem umowy wykonawca otrzymać miał wynagrodzenie netto w wysokości 386.760 zł obejmujące wszelkie koszty materiałów, sprzętu oraz robocizny. Kwota wynagrodzenia mogła zostać zwiększona tylko w przypadku napotkania na nienadające się do przewidzenia przeszkody w wyniku których konieczne było zrealizowanie innych aniżeli przewidywano prac, a także w razie rozszerzenia zakresu robót przez zamawiającego. W takim przypadku kwota wyższego wynagrodzenia miała zostać obliczona zgodnie z metodologią kalkulacji wynagrodzenia zastosowaną w zał. nr 2.

Wynagrodzenie przewidziane umową było płatne w terminie 30 dni od daty doręczenia zamawiającemu prawidłowo wystawionej faktury.

Zamawiający miał prawo wypowiedzieć umowę w każdym czasie z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia (odstąpienie).

Niezależnie od powyższego zamawiający był uprawniony do wypowiedzenia umowy bez zachowania terminu wypowiedzenia z winy wykonawcy, jeśli w szczególności wykonawca nie rozpoczął robót bez uzasadnionych przyczyn, nie kontynuuje robót z wyłącznej winy wykonawcy pomimo wezwania wykonawcy złożonego na piśmie i przerwa ta trwa dłużej niż 40 dni.

Wykonawca miał prawo wypowiedzieć umowę w każdym czasie z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia (odstąpienie).

Niezależnie od postanowień ust. 3 wykonawca mógł wypowiedzieć umowę bez zachowania terminu wypowiedzenia, z winy zamawiającego, jeżeli:

- a) Zostanie otwarta likwidacja zamawiającego,
- b) Zamawiający uniemożliwia swoim działaniem wykonanie umowy, w szczególności poprzez odmowę udostępnienia placu budowy bądź dokumentacji niezbędnej do prowadzenia prac,
- c) Zamawiający odmawia bez uzasadnionej przyczyny odbioru robót lub podpisania protokołu ich wykonania.

Zamawiający zobowiązany był zapłacić wykonawcy karę umowną w przypadku odstąpienie od umowy przez zamawiającego lub wypowiedzenia umowy przez wykonawcę z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność zamawiający – w wysokości 15% wartości brutto wynagrodzenia umownego.

Niezależnie od obowiązku zapłaty kary umownej określonej w §14 zamawiający ponosił względem wykonawcy odpowiedzialności za szkodę wynikłą z nieterminowego przekazania placu budowy oraz przestoju spowodowanych z przyczyn leżących po stronie zamawiającego. W razie nie przystąpienia do prac, ich przerwania lub opóźnień w pracach z przyczyn niezależnych od wykonawcy, zamawiający zobowiązany był do pokrycia kosztów poniesionych w tym zakresie przez wykonawcę, w tym kosztów przestoju w pracy pracowników oraz maszyn i urządzeń wykonawcy, w wysokości 9,500 zł za każdy dzień przestoju. W razie niemożność przystąpienia do prac lub kontynuowania, wykonawca wyznaczyć miał zamawiającemu 5-dniowy termin, w ciągu którego zamawiający umożliwi wykonawcy wykonanie kontraktu. Bezskuteczny wpływ terminu będzie traktowany jak odstąpienie przez zamawiającego od umowy i zamawiający będzie zobowiązany do zapłaty wykonawcy wynagrodzenia za prace wykonane oraz dodatkowo zapłaci 15% wartości brutto wynagrodzenia umownego; wykonawca mógł dochodzić odszkodowania na zasadach ogólnych w przypadku szkody przekraczającej wysokość zastrzeżonych kar umownych.

Dowód – poświadczone za zgodność z oryginałem przez pełn . powoda będącego adw. kserokopia umowy nr (...) (k. 25 -29v) i ogólnych warunków wykonania fundamentów palowych; (k. 32); zeznania świadka P. K. (1) (k. 138),

Pozwani R. K. i M. W. byli inwestorami budowy „Pawilonu handlowo usługowego wraz niezbędną infrastrukturą drogową i techniczną w miejscowości T.”. Generalnym wykonawcą tej inwestycji była (...) Sp. z o.o. we W., a jej podwykonawcą – (...) Sp. z o.o. we W.. W trakcie realizacji prac nikt nie zgłaszał zastrzeżenia, że wykonuje je powód.

Bezsporne, a nadto dowód – zeznania świadka P. K. (1) (k. 1 38), zeznania pozwanego R. K. (k. 140).

Powód oraz pozwany (...) sp. z o.o. zawarły dwa aneksy do ww. umowy – aneks nr (...) z 4.07.2014 oraz aneks nr (...) z 9.07.2014. W aneksie nr (...) strony zgodnie oświadczyły, że w związku z wykonywaniem robót dodatkowych polegających na wykonaniu pali pod ścianą przeciwpożarową i murem oporowym oraz zmianami projektowymi zmianie ulega §2 ust. 2 umowy w ten sposób, że przedmiot umowy stron obejmował kompleksowe wykonanie:

- badania gruntu sondą (...) 0,00 zł
- projektu zamiennego 0,00 zł,
- mobilizacji i transportu sprzętu 20.000 zł,
- obsługi geodezyjnej – 30 zł/punkt, 8490 zł,
- 212 pali wierconych, typu przemieszczeniowego, formowanych w gruncie, o średnicy 31 cm i długości średniej 18,7 m, zbrojonych koszami 4#14 – 1700 zł/pal – 360.400 zł,

- 18 pali wierconych, typu przemieszczeniowego, formowanych w gruncie o średnicy 31 cm i długości średniej 13,2m
- 1650 zł/pal, 29.700 zł,

- 53 pali wierconych typu przemieszczeniowego o średnicy 31 cm, długości średniej 18 m, zbrojonych koszami 4#14, pod mur oporowy – 1850 zł/pal, 98050 zł,

- inwentaryzacji i dokumentacji powykonawczej - 0,00 zł

Dowód - poświadczony za zgodność z oryginałem przez pełn . powoda będącego adw. kserokopia aneksu nr (...) do umowy nr (...) (k. 30-31).

Pismem z dnia 14.07.2014r. powód został zgłoszony inwestorom przez generalnego wykonawcę – (...) sp. z o.o. oraz (...) sp. z o.o. jako wykonawca robót palowych w ramach realizacji budowy „Pawilonu handlowo usługowego wraz niezbędną infrastrukturą drogową i techniczną w miejscowości T.”. Oświadczenie to w imieniu inwestora - spółki (...), R. K. przyjął w dniu 16 lipca 2014 roku - R. K..

Dowód - poświadczony za zgodność z oryginałem przez pełn . powoda będącego adw. kserokopia pisma z 14.07.2014 (k. 47), zeznania świadka P. K. (1) (k. 138), zeznania pozwanego R. K. (k. 140).

Pozwani gotowi byli zgodzić się na powierzenie prac palowych powodowi, ale pod warunkiem dostarczenia im umowy zawartej z powodem przez B., a także projektu wykonawczego. Chcieli bowiem ustalić jaki jest zakres powierzonych powodowi prac i warunki kontraktu podwykonawczego. Żądanie takie zostało przekazane ustnie generalnemu wykonawcy.

Generalny wykonawca nie uzupełnił zgłoszenia o w/w dokumenty.

Z uwagi na ich nieprzekazanie, pozwani w piśmie z dnia 21 lipca 2014r. , adresowanym do generalnego wykonawcy, zgłosili sprzeciw co do powierzenia powodowi do wykonania prac palowych.

Sprzeciw ten został przekazany przedstawicielowi generalnego wykonawcy (prezesowi zarządu P. P.) i pozwanego B..

Pozwani nie przekazywali swojego sprzeciwu powodowi.

P. P., na prośbę R. K. pokwitował odbiór sprzeciwu, przystawiając pieczętkę generalnego wykonawcy i podpisując dokument wraz ze wskazaniem daty jego odbioru tj. 21 lipca 2014r.

P. P. stwierdził, że przekaże w/w pismo pozwanemu B..

Na następnym spotkaniu oddał on pozwanemu R. K. dokument zawierający oświadczenie o sprzeciwie inwestora, opatrzone pieczętką tejże spółki i podpisem.

Dowód – zeznania pozwanego R. K. (k. 140-141), poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn . powoda będącego adw. kserokopia pisma pozwanym z 2 1.07.2014 (k. 110)

Mimo wyrażonego przez inwestora sprzeciwu, nie przekazanego przez B. do wiadomości powoda, powodowa spółka kontynuowała prace palowe na budowie. W dniu 6 sierpnia 2014 roku zmuszona była je przerwać, z uwagi na znajdującą się na terenie budowy napowietrzną linię energetyczną, która kolidowała z zakresem robót wykonywanych przez powódkę.

O powyższym spółka (...) została niezwłocznie poinformowana. Przy podpisywaniu umowy B. zapewniał powoda, że linia zostanie usunięta.

W drugiej połowie sierpnia pozwany B. kolizję z linią usunął.

W dniu 9 września 2014r. powód przystąpił ponownie do wykonywania prac. Napotkał jednak na kolejny problem - okazało się, że platforma robocza, na której poruszała się palownica przemieszcza się i osiada.

Dowód – zeznania świadka P. K. (1) (k. 138), poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn . powoda będącego adw. kserokopia pisma z 6.08.2014 (k. 33).

Pismem z dnia 5 września 2014 roku (...) Sp. z o.o. wypowiedziała umowę o wykonanie robót palowych z zachowaniem 30-dniowego terminu. Jednocześnie zamawiający wyznaczył (...) sp. z o.o., 30-dniowy termin do dnia 6 października 2014 roku na zakończenie prac.

Dowód – poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn . powoda będącego adw. kserokopia pisma pełnomocnika B. (k. 35).

W związku z niewywiązaniem się (...) Sp. z o.o. ze spoczywających na niej obowiązków wynikających z § 4 ust. 4 umowy 1/07 z dnia 23.06.2014 r. – tj. niezapewnieniem stabilnej platformy, pomimo wezwania do umożliwienia realizacji umowy, (...) sp. z o.o. oświadczyła, że brak ze strony (...) sp. z o.o. działań koniecznych dla wznowienia prac i upływ 5-dniowego terminu skutkuje uznaniem, że Zamawiający odstąpił od umowy ze skutkiem natychmiastowym (§15 ust. 3 umowy 1/07 z dnia 23.06.2014 r.).

Dowód – zeznania świadka P. K. (1) (k. 138) ; poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn . powoda będącego adw. kserokopia pism powoda z 11.09.2014, 24.09.2014, 19.9.2014, i 7.10.2014 (k.36-42).

W związku z powyższym powód naliczył spółce (...) sp. z o.o. karę umowną w kwocie 95.320,08 złotych brutto stanowiącą 15% wynagrodzenia umownego.

Bezsporne, a nadto dowód - poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn . powoda będącego adw. kserokopia noty księgowej powoda (...) (k. 43).

B. nie kwestionował ilości i jakości wykonanej przez powoda pali. Rzeczywisty zakres wykonanych przez stronę powodową prac przedstawia protokół odbioru końcowego z 26.09.2014r.

W dniu 20 października 2014r. powód wystawił (...) sp. z o.o. fakturę VAT na kwotę 472.762,80 zł brutto, tytułem wynagrodzenia za zrealizowane prace.

Powód zafakturował należność tylko za te pale, które wykonał.

Obliczając wynagrodzenie powód przemnożył ilość pali przez cenę jednostkową wynikającą z umowy i otrzymaną w ten sposób kwotę wpisał w fakturze.

B. nie zapłacił wynagrodzenia w żadnej części.

Przesłaną przez powoda fakturę B. odesłał z informacją, że jej nie księguje.

Dowód – zeznania świadka P. K. (2) (k. 139), poświadczona za zgodność z oryginałem przez pełn . powoda będącego adw. kserokopia protokołu odbioru końcowego z 26.09.2014 (k. 44-45), faktury VAT nr (...) z 20.10.2014 (k. 46).

Powód wezwał przed procesem pozwanych do zapłaty. Pozwani do dnia zamknięcia rozprawy nie uiścili na rzecz powoda jakiegokolwiek części z dochodzonego pozwem roszczenia.

Bezsporne, a nadto dowód – wezwanie do zapłaty z 25.01.2015 (k. 48).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przedstawione powyżej dokumenty. Zważyć należy, że przeważająca większość okoliczności sprawy była bezsporna. Sąd uznał za wiarygodne wszystkie zgromadzone w sprawie

dokumenty, albowiem ich wiarygodność, a tym samym i moc dowodowa, nie została przez żadną ze stron zakwestionowana (z jednym niżej wskazanym wyjątkiem), a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Kwestionowane przez powoda było jedynie pismo pozwanych z 21.07.2014r. zawierające oświadczenie o wyrażeniu sprzeciwu co do powierzenia powodowi prac jako podwykonawcy.

Na dalszym etapie postępowania, pozwani przedłożyli do wglądu na rozprawie oryginał pisma z 21 lipca 2014, a pełnomocnik powoda nie kwestionował faktu, że w aktach sprawy znajduje się potwierdzona w trybie przepisów Prawa o adwokaturze kserokopia tego pisma. Po wtóre powód, będący profesjonalnym uczestnikiem obrotu gospodarczego, dodatkowo reprezentowanym w toku całego procesu przez zawodowego pełnomocnika, nie wskazał, że żąda przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego z dziedziny kryminalistycznego badania pisma ręcznego lub świadków na okoliczności związane z autentycznością, oryginalnością oraz datą złożenia oświadczenia woli przez pozwanych oraz otrzymaniem tego oświadczenia przez przedstawiciela generalnego wykonawcy i/lub podwykonawcy.

Z uwagi na powyższe Sąd nie znalazł przyczyn, w świetle niepodważanych co do wiarygodności zeznań strony pozwanej w zakresie trybu złożenia sprzeciwu generalnemu wykonawcy, do kwestionowania mocy dowodowej tego dokumentu prywatnego.

W ocenie Sądu zeznania świadka P. K. (1) były wiarygodne, albowiem nosiły przymiot: spójnych, logicznych i zgodnych z pozostałym materiałem dowodowym przedłożonym przez stronę powodową. Nie mogły jednak stanowić podstawy do przypisania odpowiedzialności pozwany, ponieważ świadek nie kwestionował złożenia przez pozwanych oświadczenia woli, wyrażającego sprzeciw co do powoda jako dalszego podwykonawcy. Świadek jedynie podał, że nie widział pisma powodów z 21 lipca 2014 r.

Przesłuchani w trybie przepisu art. 299 k.p.c. pozwani zgodnie podali przyczyny, dla których zgłosili sprzeciw co do powierzenia powodowi, jako podwykonawcy, prac palowych.

Strona powodowa nie podważyła skutecznie tych zeznań, których najistotniejsze tezy znajdują odzwierciedlenie w dokumentach przedłożonych do akt sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Pozwem z 19 maja 2015 r. powód dochodził solidarnie od wszystkich pozwanych zapłaty za wykonane roboty budowlane na zasadzie odpowiedzialności umownej generalnego wykonawcy oraz odpowiedzialności inwestora wyrażonej w art. 647¹ k.c. Z uwagi na wydanie wobec pozwanego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą we W. prawomocnego już wyroku zaocznego i wyłączenie sprawy przeciwko niemu do rozpoznania pod inną sygnaturą akt, niniejsza sprawa dotyczyła jedynie roszczeń zgłaszanych przez powoda w stosunku do pozwanych: M. W. i R. K..

W ocenie Sądu roszczenie powoda wobec tychże pozwanych, nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód oparł swoje żądanie wobec M. W. i R. K. na odpowiedzialności, o jakiej mowa w art. 647¹ k.c. Zgodnie z tym przepisem, w umowie o roboty budowlane, o której mowa w art. 647 k.c., zawartej między inwestorem, a wykonawcą (generalnym wykonawcą), strony ustalają zakres robót, które wykonawca będzie wykonywał osobiście lub za pomocą podwykonawców.

Na podstawie ustalonego stanu faktycznego sprawy oraz zgodnych stanowisk stron, sąd przyjął, że powoda z pozwany (...) Sp. z o.o. (B.) łączyła umowa o roboty budowlane. Świadczenie powoda w zakresie wykonania robót budowlanych szczegółowo opisane zostały w umowie nr (...) z 23 czerwca 2014 r. i w zasadniczej mierze sprowadzały się one do wykonania robót palowych. Świadczenie to było odpowiednikiem świadczenia B. w zakresie zapłaty wynagrodzenia umownego za wykonane roboty.

Zgodnie z art. 647¹ §2 k.c., do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora. Jeżeli inwestor, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącą wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy.

Zgodnie z § 5, zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawało, że inwestor – tj. pozwani zostali zawiadomieni o fakcie powierzenia robót palowych powodowej spółce przez B.. Poza tym okoliczność ta została należycie wykazana poprzez dowody z osobowych źródeł dowodowych, a także przedłożony dokument – zgłoszenie podwykonawcy z 14.07.2014 r.

W wypadku zawiadomienia inwestora o zamiarze zawarcie takiej umowy możliwe są cztery sytuacje:

- sprzeciw inwestora, który wyłącza jego odpowiedzialność solidarną;
- zgodna bierna tzw. milcząca,
- zgoda czynna dorozumiana,
- zgoda czynna wyrażona wprost (za uzasadnieniem wyroku SN z 24 stycznia 2014 r., V CSK 124/13, Biul. SN 2014/3/12).

W świetle twierdzeń i zarzutów sformułowanych przez pozwanych w odpowiedzi na pozew, zbadaniu przez Sąd podlegała reakcja inwestora na zawiadomienie z 14.07.2014 r. o zamiarze zawarcia przez B. i powoda umowy o podwykonawstwo (por. wyrok SN z 20 sierpnia 2015 r., II CSK 551/14).

Zwrócić uwagę trzeba, że oświadczenie zawierające zgłoszenie podwykonawcy zostało złożone pozwanym przez generalnego wykonawcę inwestycji – (...) Sp. z o.o. we W. oraz jego podwykonawcę – (...) Sp. z o.o. we W.. Żadna ze stron nie kwestionowała tej okoliczności, a z analizy przedłożonego dokumentu prywatnego w poświadczonej kopii wynika, że właśnie powyższe podmioty były nadawcami ww. oświadczenia. Adresatem tego oświadczenia byli niewątpliwie pozwani inwestorzy budowy „Pawilonu handlowo usługowego wraz niezbędną infrastrukturą drogową i techniczną w miejscowości T.”, którzy zresztą potwierdzili odbiór pisma 16 lipca 2014 r.

Oświadczeniem woli z 21 lipca 2014 r. pozwani inwestorzy zgłosili sprzeciw co do powierzenia powodowi prac palowych jako podwykonawcy. Oświadczenie to zostało złożone przez stronę pozwaną generalnemu wykonawcy oraz spółce (...), będącej jego pierwszym podwykonawcą. Adresatami oświadczenia pozwanych byli tym samym nadawcy zgłoszenia podwykonawcy z 16 lipca 2014 r. Oświadczenia te wpłynęły w terminie, o którym mowa w przepisie art. 647¹ §2 zd. II k.c. Zwrócić uwagę trzeba, że bieg tego terminu nie rozpocznie się dopóki podmiotowi, który ma ponosić solidarną odpowiedzialność z kontrahentem podwykonawcy, nie zostanie przedstawiona umowa lub jej projekt wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub jej projekcie (B. Lanckoroński [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, pod red. Konrada Osajdy, Warszawa 2013, s. 1215). Jak widać, konieczne jest współdziałanie i wzajemne składanie oświadczeń przez podmioty, o których mowa w rzeczonym przepisie. Przede wszystkim z tego przepisu wywieść trzeba, że osobą odpowiedzialną za przedstawienie umowy z podwykonawcą jest (generalny) wykonawca (art. 647¹ § 2 zd. II in principio k.c.). On też będzie oczywistym adresatem każdego z 4 ww. możliwych zachowań inwestora. Kontrahentem inwestora jest właśnie główny wykonawca robót budowlanych, a nie zgłaszany (dalszy) podwykonawca.

Istotne jest jednak, aby sprzeciw został przedstawiony (generalnemu) wykonawcy w takim czasie, aby doszedł do niego w 14-dniowym terminie (art. 61 k.c.) (K. Zagrobelny [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, pod red. E. Gniewka, Warszawa 2008, s. 1110). W niniejszej sprawie miało to miejsce, czego zresztą powód skutecznie nie zakwestionował. Mimo ciężącego na nim w tym przedmiocie obowiązku dowodowemu z art. 232 zd. I k.p.c. w zw. z art. 6 k.c.,

powód nie przedstawił żadnych wiarygodnych dowodów pozwalających na poddanie w wątpliwość wiarygodności, oryginalności czy autentyczności sprzeciwu inwestora i terminu jego otrzymania przez wykonawcę i spółkę (...), będącą kontrahentem powoda.

Sąd stoi na stanowisku, że skuteczne wyrażenie sprzeciwu nie czyni umowy z podwykonawcą nieważną (odmiennie: K. Zagrobelny [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, pod red. E. Gniewka, Warszawa 2008, s. 1110), lecz jedynie wyłącza gwarancyjną odpowiedzialność inwestora, o której mowa w przepisie art. 647¹ § 5 k.c. (wyrok SN z 24 stycznia 2014 r., V CSK 124/13, Biul. SN 2014/3/12).

Skoro pozwani zgłosili w ustawowym terminie sprzeciw co do powoda jako zgłoszonego im podwykonawcy i ewentualnych warunków wykonania przez niego robót, a oświadczenie to dotarło do generalnego wykonawcy w ustawowym terminie, to nie są oni odpowiedzialni za zapłatę kwot dochodzonych pozwem co do zasady.

Pozwani, jako inwestorzy, nie mieli przy tym obowiązku doręczać powodowi swojego oświadczenia o wyrażeniu sprzeciwu na powierzenie mu prac podwykonawczych.

Z uwagi na okoliczność, że był to jedyny argument powoda, który jego zdaniem przypisywałby odpowiedzialność solidarną z art. 647¹ § 5 k.c. pozwanym M. W. i R. K., to wobec uznania go za bezzasadny, powództwo wobec nich należało oddalić.

Na marginesie jedynie należy zaznaczyć, że w przypadku przypisania pozwanym odpowiedzialności na podstawie art. 647¹ k.c. odpowiadałoby oni jedynie solidarnie z pozwanym B. za zapłatę powodowi wynagrodzenia za wykonane roboty budowlane tj. kwoty 472.762,80 zł. Odpowiedzialność ta nie mogłaby obejmować nałożonej przez powoda na B. kary umownej w kwocie 95.320,08 zł, gdyż nie jest ona objęta dyspozycją wskazanego wyżej przepisu.

Również odsetki ustawowe w stosunku do inwestora mogłyby zostać naliczone dopiero od dnia następnego po wezwaniu go do uregulowania należności (art. 455 k.c.). Inwestor odpowiada bowiem solidarnie z wykonawcą jedynie za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy, a nie za skutki opóźnienia w jego zapłacie, którego dopuścił się wykonawca.

Z uwagi na oddalenie powództwa Sąd uznał, że powód przegrał proces w całości. W związku z tym, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. obciążył w całości powoda kosztami postępowania i zasądził od powoda na rzecz pozwanych kwotę 7217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Elementy składowe tej kwoty to koszty zastępstwa procesowego ustalone na podstawie § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity – Dz. U z 2013 r, poz. 461 ze zm.) w kwocie 7200 zł, a także uiszczona opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

SSO Jarosław Marczewski